

شرایط روی ضرایب برای ستاره‌گونی توابع تحلیلی و کاربردهای آنها

معصومه سلیمانی فر

دانشگاه ارومیه
مرکز آموزش‌های نیمه حضوری
گروه ریاضی

پایان‌نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد

استاد راهنما:

دکتر سعید شمس

«حق چاپ برای دانشگاه ارومیه محفوظ است»

تابستان ۱۳۸۹

تقدیر و تشکر

خداوندا، مرا ذهنی ببخش که بی گناه، پاک و رها از بدیها باشد، ذهنی که توکل کند، تردید نوزد، داوری نکند، ذهنی که تو را در همه ببیند و همه را در تو.

مراتب سپاس صمیمانه خود را از استاد راهنمای بزرگواریم جناب آقای دکتر سعید شمس دارم که در تمام مراحل این پایان نامه همواره مشوق و پشتیبان برایم بوده و با رهنمودهای ارزنده خود راهنمای اینجانب بوده اند.

از جناب آقای دکتر استاد باشی و جناب آقای دکتر آقالاری که زحمت خواندن و داوری این پایان نامه را بر عهده گرفتند تشکر می کنم.

در پایان از پدر و مادر مهربانم که اسوه ای از صبر و شکیبایی و تجسمی از لطف و مهربانی هستند، کمال تشکر را دارم.

فهرست مندرجات

۱	مفاهیم اولیه	۱
۱	تعاریف و قضایای مقدماتی	۱.۱
۴	توابع تک ارز، ستاره‌گون، محدب و محدب وار	۲.۱
۱۰	توابع γ -مارپیچ، فوق هندسی گاوس و قویاً ستاره‌گون	۳.۱
۱۶	پیروی دیفرانسیلی و ضرب پیچشی	۴.۱
۲۰	مفاهیم و قضایای اصلی	۲
۲۰	قضایای مقدماتی	۱.۲

۲۸	نتایج اصلی	۲.۲
۴۵	کلاس $SP(\gamma, \beta)$	۳.۲
۶۴	کاربردها	۳
۶۴	کاربردها در توابع فوق هندسی	۱.۳
۸۴	کاربرد برای تابع فوق هندسی فرد	۲.۳
۱۰۱	چکیده‌ی انگلیسی	

چکیده

با استفاده از ضرایب بسط توابع تحلیلی در مبدأ، آزمون هایی برای ستاره‌گونی تعیین می شوند و آنها را در جهت ستاره‌گونی تابع فوق هندسی گاوس بکاربرده و نتایج قبلی را بهبود می بخشیم و نتایج حاصله را در مورد رده خاصی از توابع تحلیلی بکار خواهیم برد.

در این پایان نامه معیارهایی برای ستاره‌گونی توابع تحلیلی و کاربردهای آن در زیر مجموعه‌های خاصی از توابع تک‌ارز، مورد بررسی قرار می‌گیرد که براساس مقاله‌ی:

I. R. Nezhmetdinov and S.Ponnusamy , *New coefficient conditions for the star-likeness* of analytic function and their applications , *Houston Journal of Mathematics* Volume 31, 2,(2005), 587-604.

به رشته‌ی تحریر درآمده است. و مشتمل بر سه فصل زیر است:

فصل اول در سه بخش ارائه شده است که در بخش اول به تعاریف و قضایایی که در فصول بعدی به آن نیاز خواهیم داشت، پرداخته‌ایم. در بخش دوم توابع تک‌ارز، محدب و ستاره‌گون را معرفی کرده و برخی از خواص اساسی آنها را مورد مطالعه قرار داده‌ایم. در بخش سوم مفهوم پیروی دیفرانسیلی و خواص آن را بیان کرده‌ایم.

مباحث اصلی در فصل دوم و سوم گنجانده شده است.

فصل دوم شرایطی برای ضرایب ستاره‌گونی توابع تحلیلی بیان شده است.

فصل سوم در دو بخش تدوین شده است در بخش اول کاربرد معیار ستاره‌گونی را برای تابع

فوق هندسی بیان می‌کنیم و در بخش دوم کاربرد این معیارها را برای تابع فوق هندسی فرد مطرح شده است.

فصل ۱

مفاهیم اولیه

در این فصل، تعاریف مقدماتی و قضیه‌های مورد نیاز از مباحث آنالیز مختلط ذکر می‌شود.

۱.۱ تعاریف و قضایای مقدماتی

تعریف ۱.۱.۱ فرض کنیم Ω یک مجموعه باز و $f : \Omega \rightarrow \mathbb{C}$ یک تابع مختلط باشد. گوئیم f

در نقطه $z_0 \in \Omega$ مشتق پذیر است هرگاه

$$\lim_{z \rightarrow z_0} \frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0}$$

موجود باشد و آن را با $f'(z_0)$ نشان می‌دهیم. هرگاه f در هر نقطه $z_0 \in \Omega$ مشتق پذیر باشد،

می‌گوئیم f در Ω تحلیلی^۱ است.

تبصره ۲.۱.۱ قرص واحد را در صفحه اعداد مختلط بصورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$D = \{z : z \in \mathbb{C}, |z| < 1\}$$

Analytic^۱

تعریف ۳.۱.۱ (نگاشت همدیس^۲) نگاشت پیوسته‌ای که اندازه زاویه بین خمهای مار بریک نقطه‌ی مفروض z_0 را حفظ نماید، حافظ زاویه در z_0 گوئیم، اگر $f(z)$ در z_0 حافظ زاویه باشد و بعلاوه جهت زوایای بین خمهای مار بر نقطه‌ی z_0 را نیز حفظ نماید، می‌گوئیم $f(z)$ در z_0 همدیس است.

قضیه ۴.۱.۱ هرگاه $f : G \rightarrow \mathbb{C}$ تابعی تحلیلی باشد، آنگاه f در هر نقطه‌ی $z_0 \in G$ که $f'(z_0) \neq 0$ باشد، همدیس است.
 برهان: به مرجع [۵] مراجعه کنید. ■

مثال ۵.۱.۱ نگاشت $f(z) = z^2$ در هر نقطه‌ی $z_0 \neq 0$ همدیس است زیرا مشتق آن یعنی $f'(z) = 2z$ در z_0 مخالف صفر است. اما $f(z) = z^2$ در نقطه‌ی $z = 0$ ، که f' صفر می‌شود، همدیس نیست. زیرا در واقع

$$\arg f(z) = \arg z^2 = 2 \arg z .$$

این نگاشت هر زاویه به رأس مبدأ مختصات را دو برابر می‌کند.

تبصره ۶.۱.۱ مجموعه توابع تحلیلی بر D را با $H(D)$ نمایش داده و قرار می‌دهیم:

^۲Conformal map

$$A = \{f \in H(D) : f(0) = f'(0) - 1 = 0\} = \{f \in H(D) : f(z) = z + \sum_{k=2}^{\infty} a_k z^k\}.$$

که نشان دهنده‌ی مجموعه توابع تحلیلی نرمالیزه بر گوی واحد D می باشد.

تعریف ۷.۱.۱ تابع تعریف شده مانند f در Ω بوسیله سری توانی قابل نمایش است هر گاه

برای هر قرص $D(a, r) \subset \Omega$ یک سری مانند $\sum_{n=0}^{\infty} c_n (z-a)^n$ نظیر شود که به ازای هر $z \in D(a, r)$

همگرا به $f(z)$ باشد.

تذکر ۸.۱.۱ هر گاه f بوسیله سری توانی در Ω قابل نمایش باشد، آنگاه $f \in H(\Omega)$

است و f' نیز با سری توانی در Ω قابل نمایش است، در واقع به ازای هر $z \in D(a, r)$ اگر

$$f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} c_n (z-a)^n$$

$$f'(z) = \sum_{n=1}^{\infty} n c_n (z-a)^{n-1}$$

قضیه ۹.۱.۱ (قضیه مدول ماکزیمم^۳) فرض کنیم Ω یک ناحیه بوده و $f \in H(\Omega)$

و $\overline{D(a, r)} \subset \Omega$ در این صورت

$$|f(a)| \leq \max |f(a + re^{i\theta})|, \quad -\pi < \theta \leq \pi$$

تساوی در بالا برقرار است اگر و فقط اگر f در Ω ثابت باشد. در نتیجه $|f|$ در هیچ نقطه از Ω ماکزیمم

موضعی ندارد مگر f ثابت باشد.

برهان: به مرجع [۵] مراجعه شود.

■

^۳Maximum modulus Theorem

قضیه ۱۰.۱.۱ (لم شوارتز)^۴ فرض کنیم $f \in H^\infty$ ، $\|f\|_\infty \leq 1$ و $f(0) = 0$. در این

صورت داریم:

$$|f(z)| \leq |z|, \quad z \in D$$

$$|f'(0)| \leq 1 \quad \text{و}$$

به ازای یک $z \in D - \{0\}$ تساوی در $|f(z)| \leq |z|$ برقرار باشد یا در $|f'(0)| \leq 1$ تساوی

برقرار است بطوریکه که $f(z) = \lambda z$ که در آن λ ثابت است، $|\lambda| = 1$.

برهان: به مرجع [۵] مراجعه شود. ■

۲.۱ توابع تک ارز، ستاره‌گون، محدب و محدب وار

تعریف ۱.۲.۱ کلاس توابع تحلیلی

$$f(z) = \sum_{n=1}^{\infty} a_n z^n, \quad a_1 = 1 \quad (1.1)$$

که در شرایط نرمالیزه $f(0) = f'(0) - 1 = 0$ در دیسک واحد $\{z \in \mathbb{C}, |z| < 1\}$

صدق می‌کنند را با A نمایش می‌دهیم.

تعریف ۲.۲.۱ تابع $f(z)$ را روی D تک ارز^۵ گوئیم هرگاه برای هر z_1 و z_2 در D اگر

$$z_1 \neq z_2 \text{ داشته باشیم } f(z_1) \neq f(z_2).$$

^۴Schwarz Lemma

^۵Univalent

تعریف ۳.۲.۱ تابع $f(z)$ را در نقطه $z_0 \in \Omega$ موضعاً تک ارز^۶ گوئیم، هرگاه در یک همسایگی z_0 تک ارز باشد.

مثال ۴.۲.۱ تابع $k(z) = \frac{z}{(1-z)^2} = z + 2z^2 + \dots$ را در نظر می‌گیریم. این تابع در D تحلیلی و تک ارز است. این تابع اهمیت خاصی در نظریه توابع تحلیلی دارد و به تابع کوبه^۷ معروف است.

تعریف ۵.۲.۱ مجموعه تمام توابع تحلیلی و تک ارز f که در دیسک واحد $D = \{z : z \in \mathbb{C}, |z| < 1\}$ تعریف شده و در شرایط نرمالیزه $f(0) = 0$ و $f'(0) = 1$ صدق می‌کنند را با S (برگرفته از کلمه آلمانی *Schlicht*) نمایش می‌دهیم.

واضح است که هر $f \in S$ دارای بسط تیلور به فرم زیر می‌باشد:

$$f(z) = z + \sum_{n=2}^{\infty} a_n z^n \quad |z| < 1$$

توابع محدب و ستاره‌گون و محدب وار

تعریف ۶.۲.۱ دامنه‌ی $\Omega \subset \mathbb{C}$ را نسبت به z_0 ستاره‌گون^۸ گوئیم، هرگاه هر پاره خطی که نقاط Ω را به z_0 وصل می‌کند، دقیقاً داخل Ω قرار گیرد.

تعریف ۷.۲.۱ تابع ستاره‌گون نگاشت همدیسی است که دیسک واحد را به مجموعه ستاره‌گونی نسبت به مبدا می‌برد. در واقع تابع تک ارز $f \in H(D)$ را نسبت به مبدا ستاره‌گون می‌نامیم، هرگاه

^۶ Locally Univalent

^۷ Koebe Function

^۸ Starlike

$f(D)$ نسبت به مبدا ستاره‌گون باشد.

مجموعه تمام توابع ستاره‌گون نسبت به مبدا در S را با S^* نمایش می‌دهیم.

مثال ۸.۲.۱ تابع کوبه $k(z) = \frac{z}{(1-z)^2}$ یک تابع ستاره‌گون است.

برای اثبات، ملاحظه می‌شود که نگاره‌ی $|z| < 1$ تحت تابع $k(z)$ ، صفحه‌ی W است که در امتداد پرتو $\frac{1}{4}$ تا $-\infty$ بریده شده است، بنابراین تصویر قرص واحد تحت این نگاشت ناحیه‌ای ستاره‌گون است.

تبصره ۹.۲.۱ قرار دهید:

$$P = \{\varphi \in H(D) : \operatorname{Re} \varphi > 0, \varphi(0) = 1\}.$$

قضیه ۱۰.۲.۱ فرض کنید f تابعی تحلیلی در D داشته باشیم $f(0) = f'(0) - 1 = 0$ در

این صورت $f \in S^*$ اگر و تنها اگر

$$\frac{zf'(z)}{f(z)} \in P.$$

■

برهان: به مرجع [۶] مراجعه شود.

تعریف ۱۱.۲.۱ دامنه‌ی $D \subseteq \mathbb{C}$ را محدب^۹ گوئیم، هرگاه D نسبت به هر نقطه‌اش ستاره‌گون

باشد. به عبارت دیگر، پاره خط مستقیمی که هر دو نقطه از D را به هم وصل می‌کند، تماماً داخل D

قرار گیرد.

^۹Convex

تعریف ۱۲.۲.۱ تابع محدب نگاشت همدیسی است که دیسک واحد را به یک مجموعه محدب می برد. فرض کنیم $f \in H(D)$ تک ارز باشد، می گوئیم f بر D محدب است هرگاه $f(D)$ محدب باشد. مجموعه تمامی توابع محدب بر D را با K نمایش می دهیم، بوضوح

$$K \subset S^* \subset S \subset A.$$

مثال ۱۳.۲.۱ تابع کوبه $f(z) = \frac{z}{(1-z)^2} = z + \sum_{n=2}^{\infty} nz^n$ ($z \in D$) قرص $|z| < 1$ را بر میدان ستاره گونی می نگارد که محدب نیست. (نگاره شامل $-\frac{1}{4} - i$ و $-\frac{1}{4} + i$ هست ولی شامل نقطه $-\frac{1}{4}$ نیست.)

قضیه ۱۴.۲.۱ فرض کنیم f یک تابع تحلیلی و تک ارز در D باشد که $f(0) = 0$ و $f'(0) = 1$. در این صورت $f \in K$ اگر و تنها اگر

$$\operatorname{Re}\left\{1 + z \frac{f''(z)}{f'(z)}\right\} > 0 \quad (z \in D).$$

■

برهان: به مرجع [۵] مراجعه گردد.

قضیه ۱۵.۲.۱ (قضیه الکساندر^{۱۰}) فرض کنیم f یک تابع تحلیلی در D باشد که $f(0) = 0$ و $f'(0) = 1$. در این صورت $f \in K$ اگر و تنها اگر $zf'(z) \in S^*$.

برهان: قرار دهید $g(z) = zf'(z)$ ، لذا داریم

$$\frac{zg'(z)}{g(z)} = 1 + \frac{zf''(z)}{f'(z)}$$

^{۱۰}Alexander's theorem

بنابراین بوضوح حکم برقرار است. ■

قضیه ۱۶.۲.۱ (قضیه‌ی نوشیرو-وارچوسکی^{۱۱}) اگر f یک تابع تحلیلی در دامنه‌ی محدب Ω بوده و $Re\{f'(z)\} > 0$ ، آنگاه f در Ω تک ارز است.

برهان: فرض کنیم $z_1, z_2 \in \Omega$ و $z_1 \neq z_2$ نشان می‌دهیم $f(z_1) \neq f(z_2)$. چون حوزه‌ی Ω محدب است پس به ازای هر $0 \leq t \leq 1$ داریم:

$$z = (1-t)z_1 + tz_2 = t(z_2 - z_1) + z_1 \in \Omega,$$

پس

$$f(z_2) - f(z_1) = \int_{z_1}^{z_2} f'(z) dz = (z_2 - z_1) \int_0^1 f'((1-t)z_1 + tz_2) dt$$

بنابراین

$$\frac{f(z_1) - f(z_2)}{z_1 - z_2} = \int_0^1 f'((1-t)z_1 + tz_2) dt$$

در نتیجه

$$Re\left\{\frac{f(z_1) - f(z_2)}{z_1 - z_2}\right\} = \int_0^1 Re(f'((1-t)z_1 + tz_2)) dt$$

و چون $Re\{f'(z)\} > 0$ بنابراین $Re\left\{\frac{f(z_1) - f(z_2)}{z_1 - z_2}\right\} > 0$ لذا از آنجایی که $z_1 \neq z_2$ پس

■ $f(z_1) \neq f(z_2)$ (در غیر این صورت $Re\left\{\frac{f(z_1) - f(z_2)}{z_1 - z_2}\right\} = 0$).

تذکر ۱۷.۲.۱ قضیه‌ی نوشیرو-وارچوسکی نشان می‌دهد که کلاس توابع S (توابع تک ارز)، تشکیل یک فضای برداری نمی‌دهد. یعنی لازم نیست مجموع دو تابع در S ، متعلق به S باشد. برای

^{۱۱}Noshiro -Warschawski's theorem

مثال مجموع دو تابع $f(z) = \frac{z}{1-z}$ و $g(z) = \frac{z}{1+iz}$ در نقطه‌ی $\frac{1}{2}(1+i)$ مشتق صفر دارد، لذا $f+g$ تک ارز نیست.

تذکر ۱۸.۲.۱ کلاس تمام توابع تک ارز ستاره‌گون از مرتبه α را بفرم زیر معرفی می‌کنیم:

$$S^*(\alpha) = \{f \in A : \operatorname{Re}\left(\frac{zf'(z)}{f(z)}\right) > \alpha\}$$

و مجموعه تمام توابع تک ارز محدب از مرتبه α را بصورت زیر است:

$$K(\alpha) = \{f \in A : \operatorname{Re}\left(1 + \frac{zf''(z)}{f'(z)}\right) > \alpha\}.$$

تعریف ۱۹.۲.۱ تابع f را محدب واریا نزدیک به محدب^{۱۲} گوئیم هرگاه $h \in K$ موجود باشد

چنانکه

$$\operatorname{Re}\frac{f'(z)}{h'(z)} > \circ$$

کلاس توابع محدب واریا با CC نمایش می‌دهیم.

از آن جایی که $h \in K$ اگر و تنها اگر $zh' \in S^*$ ، حال اگر قرار دهیم $zh' = g(z)$ آنگاه $g \in S^*$ لذا رابطه‌ی فوق را به فرم

$$\operatorname{Re}\left\{\frac{zf'(z)}{g(z)}\right\} > \circ$$

می‌توانیم بنویسیم. بنابراین f را محدب وار گوئیم هرگاه $g \in S^*$ موجود باشد چنانکه داشته باشیم:

$$\operatorname{Re}\left\{\frac{zf'(z)}{g(z)}\right\} > \circ$$

^{۱۲}Close-to-convex

۳.۱ توابع γ -مارپیچ، فوق هندسی گاوس و قویاً ستاره تون

یک تعمیم سازی دیگر ستاره گونی وجود دارد که منجر به معیار مفیدی برای تک ارزی می شود. ما به رده‌ای از توابع فنرگون مراجعه می کنیم که در سال ۱۹۳۳ بوسیله سپاسک (*Spask*) معرفی شده است.

تعریف ۱.۳.۱ یک فنر لگاریتمی، یک منحنی در صفحه مختلط به صورت $w = w_0 e^{-\lambda t}$ که $-\infty < t < \infty$ می باشد، w_0 و λ ثابتهای مختلط با شرط $w_0 \neq 0$ و $Re\{\lambda\} \neq 0$ می باشد. در این صورت بدون از دست دادن کلیت فرض می کنیم $\lambda = e^{i\alpha}$ ، $-\frac{\pi}{4} < \alpha < \frac{\pi}{4}$. این منحنی را $-\alpha$ فنر می نامیم.

تذکر ۲.۳.۱ 0 - فنرها نیم خط های شعاعی می باشند، برای هر $|\alpha| < \frac{\pi}{4}$ ، یک $-\alpha$ فنرگون یکتا وجود دارد بطوریکه نقطه $w_0 \neq 0$ را به مبدأ وصل می کند.

تعریف ۳.۳.۱ دامنه $D \subseteq \mathbb{C}$ شامل مبدأ $-\alpha$ فنرگون گفته می شود، اگر به ازای هر نقطه w_0 در D ، کمان $-\alpha$ فنر از w_0 به مبدأ کاملاً در D قرار گیرد.

تعریف ۴.۳.۱ یک تابع تحلیلی و تک ارز در قرص واحد D با فرض $f(0) = 0$ $-\alpha$ فنرگون گفته می شود، اگر برد آن $-\alpha$ فنرگون باشد. بنابراین چنین تابعی فنرگون نامیده میشود، اگر برای برخی $|\alpha| < \frac{\pi}{4}$ ، $-\alpha$ فنرگون باشد.

قضیه ۵.۳.۱ با فرض تحلیلی بودن f در D ، $f(0) = 0$ ، $f'(0) \neq 0$ و $f(z) \neq 0$ ،

$0 < |z| < 1$ و $-\frac{\pi}{4} < \alpha < \frac{\pi}{4}$ در اینصورت f ، $-\alpha$ فنرگون می باشد، اگر تنها اگر

$$\operatorname{Re}\left\{e^{-i\alpha} \frac{zf'(z)}{f(z)}\right\} > 0 \quad z \in D.$$

■ برهان: به منبع [۱۰] مراجعه شود.

تعریف ۶.۳.۱ فرض کنید $f \in A$ باشد و در شرط (۱.۱) صدق کند آنگاه رده‌ی کلاس توابع

$-\gamma$ فنرگون از مرتبه β را به صورت زیر تعریف می کنیم

$$SP(\gamma, \beta) = \left\{f \in A : \operatorname{Re} e^{i\gamma} \left(\frac{zf'(z)}{f(z)} - \beta\right) > 0, z \in D\right\}$$

که در آن $-\frac{\pi}{4} < \gamma < \frac{\pi}{4}$ و $0 \leq \beta < 1$.

تعریف ۷.۳.۱ تابع $f \in A$ را قویاً ستاره‌گون^{۱۳} از مرتبه α را به صورت زیر تعریف می کنیم

$$STS(\alpha) = \left\{f \in A : \left| \arg \frac{zf'(z)}{f(z)} \right| \leq \frac{\pi\alpha}{2}, z \in D\right\}.$$

تعریف ۸.۳.۱ (تابع گاما) در تبعیت از وایرشراس تابع گاما را به صورت

$$\frac{1}{\Gamma(z)} = ze^{\gamma z} \prod_{n=1}^{\infty} \left[\left(1 + \frac{z}{n}\right) \exp\left(-\frac{z}{n}\right) \right] \quad (۱.۲)$$

^{۱۳} Strongly starlike function

تعریف می‌کنیم، که در آن γ همان ثابت اوپلر است.

طرف راست (۱.۲) برای تمام z های متناهی تحلیلی است و تنها صفرهای آن در $z = 0$ (صفر ساده) و در هر عدد صحیح منفی است.

قضیه ۹.۳.۱ اگر $Re(z) > 0$ ، آنگاه

$$\Gamma(z) = \int_0^{\infty} e^{-t} t^{z-1} dt$$

■

برهان: به مرجع [۵] مراجعه شود.

تعریف ۱۰.۳.۱ (تابع بتا) تابع بتا $\beta(p, q)$ را با

$$\beta(p, q) = \int_0^1 t^{p-1} (1-t)^{q-1} dt, \quad Re(p) > 0, \quad Re(q) > 0$$

تعریف می‌کنیم. صورت دیگر این تابع که مفید است، با اختیار $t = \sin^2 \varphi$ بدست می‌آید:

$$\beta(p, q) = 2 \int_0^{\pi/2} \sin^{2p-1} \varphi \cos^{2q-1} \varphi d\varphi, \quad Re(p) > 0, \quad Re(q) > 0$$

تابع بتا و تابع گاما بشکل زیر به هم مربوط‌اند.

قضیه ۱۱.۳.۱ اگر $Re(p) > 0$ و $Re(q) > 0$ ، آنگاه

$$\beta(p, q) = \frac{\Gamma(p)\Gamma(q)}{\Gamma(p+q)}$$

لذا می‌توان نتیجه گرفت که

$$\beta(p, q) = \beta(q, p)$$

برهان: به مرجع [۵] مراجعه شود.

تعریف ۱۲.۳.۱ نماد پوچهامر^{۱۴} یا تغییر فاکتوریل را بصورت زیر تعریف می کنیم

$$(\lambda, 0) = 1, (\lambda, n) = n!, (\lambda, n) = \lambda(\lambda + 1)\dots(\lambda + n - 1) \quad (n \in \mathbb{N}).$$

پس:

$$(a, n) = (a)_n = \prod_{k=1}^n (a + k - 1), \quad n \geq 1$$

تعریف ۱۳.۳.۱ فرض کنیم a و b و c اعداد مختلط و $c \neq 0, -1, -2, \dots$ باشند. تابع

$${}_2F_1(a, b; c; z) := F(a, b; c; z) = 1 + \frac{ab}{1!c}z + \frac{a(a+1)b(b+1)}{2!c(c+1)}z^2 + \dots \quad (1.3)$$

تابع فوق هندسی گاوس^{۱۵} نام دارد. که این تابع در D تحلیلی است.

تذکر ۱۴.۳.۱ با توجه به نماد پوچهامر رابطه ی (۱.۳) را به صورت زیر می نویسیم

$$F(a, b; c; z) = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(a, k)(b, k)}{(c, k)(1, k)} z^k \quad (1.4)$$

به راحتی می توان دید که سری (۱.۳) برای z هایی که $|z| < 1$ ، بطور مطلق همگراست و برای

$|z| > 1$ واگراست. همچنین برای z هایی که $|z| = 1$ بطور مطلق همگراست هر گاه $c > a + b$ ، و

برای $z = -1$ سری همگراست هر گاه $c > a + b - 1$. پس تابع فوق هندسی در D تحلیلی است. با

مشتق گیری از طرفین رابطه (۱.۴) داریم:

$$F'(a, b; c; z) = \sum_{k=1}^{\infty} k \frac{(a, k)(b, k)}{(c, k)k!} z^{k-1} = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(a, k+1)(b, k+1)}{(c, k+1)k!} z^k.$$

^{۱۴}Pochhammer Symbol

^{۱۵}Gaussian hypergeometric function

اما چون $(a, k+1) = a(a+1, k)$ لذا داریم؛

$$F'(a, b; c; z) = \frac{ab}{c} F(a+1, b+1; c+1; z).$$

تذکره ۱۵.۳.۱ با استفاده از تابع فوق هندسی می توان برخی توابع در آنالیز مختلط را بر حسب تابع فوق هندسی بیان نمود ذیلاً چند مثال ذکر می گردد.

$$\begin{aligned} F(1, p; p; z) &= \frac{1}{1-z}, & F(1, 1; 2; z) &= -\frac{\ln(1-z)}{z} \\ F(1, 2; 1; z) &= \frac{1}{(1-z)^2}, & \lim_{b \rightarrow \infty} F(1, b; 1; \frac{z}{b}) &= e^z \\ F(-n, b; b; -z) &= (1+z)^n, & zF(1, 1; 2; -z) &= \log(1+z) \\ F(\frac{1}{2}, -\frac{1}{2}; \frac{1}{2}; \sin^2 z) &= \cos z, & F(\frac{1}{2}, 1; 1; \sin^2 z) &= \sec z \\ F(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}; \frac{3}{2}; z^2) &= \frac{\sin^{-1} z}{z}, & F(\frac{1}{2}, 1; \frac{3}{2}; -z^2) &= \frac{\tan^{-1} z}{z} \\ & & F(n, -n; \frac{1}{2}; \frac{1-x}{2}) &= T_n(x) \end{aligned}$$

قضیه ۱۶.۳.۱ اگر $|z| < 1$ و اگر $Re(c) > 0$ و $Re(b) > 0$ آنگاه

$$F(a, b; c; z) = \frac{\Gamma(c)}{\Gamma(b)\Gamma(c-b)} \cdot \int_0^1 t^{b-1} (1-t)^{c-b-1} (1-tz)^{-a} dt$$

برهان: فرض کنید n یک عدد صحیح نامنفی باشد:

$$\frac{(b)_n}{(c)_n} = \frac{\Gamma(b+n)\Gamma(c)}{\Gamma(c+n)\Gamma(b)} = \frac{\Gamma(c)}{\Gamma(b)\Gamma(c-b)} \cdot \frac{\Gamma(b+n)\Gamma(c-b)}{\Gamma(c+n)}$$

اگر $Re b > 0$ و $Re c > 0$ بنابه قضیه ۱۱.۳.۱:

$$\frac{\Gamma(b+n)\Gamma(c-b)}{\Gamma(c+n)} = \mathcal{B}(b+n, c-b) = \int_0^1 t^{b+n-1} (1-t)^{c-b-1} dt$$